

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

2013 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2014 m. kovo 1 d.

Vilnius

TURINYS

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS	3
II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI	6
III. KOORDINUOJAMŲ TARPINSTITUCINIŲ VEIKLOS PLANŲ, PLĖTROS PROGRAMŲ IR STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMAS	17
IV. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS	17
V. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI	21

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendindama 2013 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ir Energetikos ministerijos prioritetus Energetikos ministerija atliko svarbiausius numatytus darbus ir pasiekė planuotus rezultatus.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimas (energijos vartojimo efektyvumo direktyvos įgyvendinimas). Įgyvendinant 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – Direktyva) reikalavimus, buvo parengtas Energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siekta užtikrinti, kad būtų pasiekiamas privalomas energijos sutaupymų tikslas iki 2020 m. gruodžio 31 d. bei atitinkamai sukurta ir įteisinta Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema¹.

Atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos įgyvendinimas apima ne tik Energetikos įstatymo pakeitimą, bet ir Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo parengimą bei susijusių šakinių Elektros energetikos, Šilumos ūkio ir Gamtinių dujų įstatymų pakeitimus, visi Direktyvą įgyvendinantys teisės aktai bus teikiami svarstyti Vyriausybei vienu paketu. Šiems teisės aktų projektams parengti Energetikos ministro įsakymu sudaryta darbo grupė.

Priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1256 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašo sudarymo“, kurio pagrindu bus sudaromas valstybės institucijų naudojamų pastatų, kurių 3 procentai bendro ploto bus renovuojama nuo 2014 metų, sąrašas.

Nacionalinės energetikos strategijos peržiūra, siekiant ekonomiškai optimalaus ir vartotojams palankaus apsirūpinimo elektros energija ir kitais energijos ištekliais. 2012 m. spalio 14 d. kartu su Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – Seimo) rinkimais įvyko konsultacinis (patariamasis) referendumas dėl naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje. Atsižvelgdamas į konsultacinio (patariamojo) referendumo rezultatus, 2012 m. gruodžio 18 d. Seimas priėmė rezoliuciją, kuria buvo pasiūlyta Vyriausybei įvertinti konsultacinio (patariamojo) referendumo rezultatus bei parengti ekonomiškai optimalią ir vartotojams palankią apsirūpinimo elektros energija strategiją. Tuo pagrindu Ministras Pirmininkas 2013 m. sausio 17 d. potvarkiu Nr. 25 sudarė darbo grupę, kuri 2013 m. balandžio 25 d. pateikė išvadą dėl ekonomiškai optimalios ir vartotojams palankiausio apsirūpinimo elektros energija ir kitais energijos ištekliais. Kaip ekonomiškai labiausiai pagrįstas ir vartotojams mažiausią kainą sąlygosiantis apsirūpinimo elektros energija scenarijus įvardintas subalansuotas ir diversifikuotas apsirūpinimas elektros energija, pagrįste plėtojant vietinius energijos gamybos pajėgumus, kurio viena sudedamųjų dalių galėtų būti ir saugios branduolinės energetikos plėtra Lietuvoje. Tačiau nauja branduolinė elektrinė Lietuvoje galima įgyvendinus papildomas sąlygas.

Vyriausybė pritarė darbo grupės išvadoms ir pavedė Energetikos ministerijai, dirbant kartu su Latvija ir Estija, išsiaiškinti Naujos branduolinės elektrinės projekto priimtinumą regioniniams partneriams ir, esant projektui priimtina, parengti veiksmų planą tolesnei projekto plėtrai. Pagal parengtą tolesnį planą buvo atliktas branduolinės elektrinės Lietuvoje projekto ekonominio pagrįstumo vertinimas ir gauta Baltijos valstybių energetikos įmonių ir „Hitachi“ bendra pozicija dėl projekto tęstinumo. Šie rezultatai buvo aptarti ir 2013 m. lapkričio 8 d. Baltijos Ministrų Pirmininkų susitikime, kuriame sutarta, jog svarbiausi strateginiai elektros energetikos klausimai, susiję su bendra elektros energijos gamyba (pirmiausia – naujos branduolinės elektrinės projekto klausimai), sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais ir elektros rinkos veikimu, turi būti svarstomi tarpvyriausybiniu lygiu (Baltijos Ministrų Tarybos Vyresniųjų pareigūnų komitete).

---

¹ Įpareigojimų sistemos esmė – nustatyti konkrečias įpareigojusias šalis, energijos skirstytojus, kuriems nustatomas privalomas energijos suvartojimo taupymo tikslas ir užtikrinti, kad jos, siekiamos nustatytų įpareigojimų įgyvendinimo, galutinės energijos vartotojams diegtų energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones.

Numatyta, jog pasiūlymai dėl šių klausimų sprendimo turi būti pateikti iki kito Baltijos Ministrų Tarybos Ministrų Pirmininkų susitikimo.

Pabrėžtina, kad planuojami pasiūlymai ir galimi jų sprendimai (tiek dėl tolesnės atominės energetikos plėtros, tiek dėl sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais ir elektros rinkos veikimu) bus esminiai siekiant atnaujinti Nacionalinę energetikos strategiją ir parengti Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo plano projektą. Be to, peržiūrėti Nacionalinę energetikos strategiją (šilumos ir atsinaujinančių energijos išteklių sektorius) ir parengti Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo plano projektą taip pat yra tikslinga atsižvelgus ir įvertinus Nacionalinės šilumos ūkio plėtros programos ir Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos nuostatas. Šias programas numatoma patvirtinti 2014 m. I ketvirtį.

Strateginių energetikos projektų įgyvendinimo tąsa (suskystintų gamtinių dujų terminalo projekto įgyvendinimas; tarpvalstybinių elektros jungčių su Švedija ir Lenkija statyba; integracija į Europos Sąjungos energetikos rinką ir kt.).

Suskystintų gamtinių dujų terminalo projektas. Įgyvendinant valstybei svarbų ekonominį suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo projektą, Pietų Korėjoje esančioje „Hyundai Heavy Industries Co., Ltd“ laivų statykloje, užbaigti laivo-saugyklos „Independence“ statybos ir testavimo darbai. Į Klaipėdos uostą laivas-saugykla atplauks 2014 m. rudenį.

2013 m. kovo mėn. tarp SGD terminalo projektą įgyvendinančios bendrovės AB „Klaipėdos nafta“ ir Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus išspręsti pagrindiniai SGD terminalo prijungimo prie magistralinio dujotiekio techniniai klausimai, pasirašyta SGD terminalo prijungimo prie dujotiekio sistemos sutartis.

2013 m. kovo mėn. pasirašyta krantinės infrastruktūros ir suprastruktūros projektavimo, pirkimo ir statybos darbų sutartis su konkurso laimėtoju „BMGS“ (Latvija). Krantinės statybos darbai turi būti atlikti iki 2014 m. spalio mėn. 2013 m. gegužės mėn. pasirašyta Gamtinių dujų dujotiekio sistemos projektavimo, pirkimo ir statybos (EPC) darbų sutartis su EPC konkurso laimėtoju Vokietijos koncernu „PPS Pipeline Systems GmbH“. Pagal sutartį Vokietijos bendrovė įsipareigojo atlikti visus darbus iki 2014 m. rugpjūčio mėn.

Užbaigtos teritorijų planavimo procedūros: patvirtintas SGD terminalo, susijusios infrastruktūros ir dujotiekio statybos specialusis planas bei dujų apskaitos stoties detalusis planas, nustatyti servitutai privačių fizinių-juridinių asmenų valdomose žemės sklypuose.

2013 m. birželio 27 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė SGD terminalo įstatymo (SGDTĮ) pataisas, kuriomis atsisakyta vadinamosios „25 % taisyklės“ ir sumažinta valstybės intervencija į gamtinių dujų rinką. Siekiant, kad būtų pasirašytos SGD pardavimo sutartys ir skatinamas efektyvus gamtinių dujų tiekimo šaltinių įvairinimas, per II-ąjį 2013 m. pusmetį parengti ir priimti SGD terminalo įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai – nustatytos aiškios, skaidrios ir visiems rinkos dalyviams suprantamos taisyklės efektyviam SGD terminalo veiklos užtikrinimui; sudarytos sąlygos SGD terminalo projekto įgyvendinančiai bendrovei „Klaipėdos nafta“ vykdyti tam tikras SGD terminalo operatoriui priskiriamas funkcijas; nustatyti gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo reikalavimai, ir pan.

Gauti SGD terminalo krantinės bei keturiems iš penkių jungiamojo magistralinio dujotiekio ruožų statybos leidimai. 2014 m. kovo mėn. bus gautas statybos leidimas paskutiniajam (113,4 m) SGD terminalo jungiamojo magistralinio dujotiekio ruožui nuo stacionarios prieplaukos iki horizontalaus kryptinio gręžimo išėjimo taško, esančio ties Kiaulės nugaros salos šiaurine pakrante.

Šiuo metu vykdomas tarptautinis konkursas skirtas atrinkti suskystintų gamtinių dujų (SGD) tiekėją. Paskirtasis tiekėjas – bendrovė LITGAS – planuoja pasirašyti SGD tiekimo sutartį iki 2014 m. vidurio.

Tarpvalstybinių elektros jungčių su Švedija ir Lenkija statyba. „LitPol Link“ ir „NordBalt“ elektros jungčių projektai vystomi pagal numatytus grafikus. Jungtis numatoma pradėti eksploatuoti 2015 m. pabaigoje.

2013 metais pradėti „NordBalt“ jungties kabelio tiesimo sausumoje parengiamieji darbai – parengti privažiuojamieji keliai ir atlikti horizontaliojo gręžimo darbai Neringoje ir po Kuršių mariomis.

Siekiant įgyvendinti „LitPol Link“ projektą atrinkti rangovai 330 kV Alytaus skirstyklos ir 400 kV linijos Alytus–Lietuvos–Lenkijos siena statybos rangos darbams atlikti ir gauti visi „LitPol Link“ jungties statybos leidimai.

Integracija į Europos Sąjungos elektros energetikos rinką. Atlikta studija „Baltijos valstybių integracija į Europos Sąjungos vidaus elektros rinką. Galimų jungčių įrengimo galimybių studija“, siekiant nustatyti aiškius galimus kontinentinės Europos tinklų (KET) sinchroninės zonos plėtros ir energetinių sistemų sujungimo variantus. Susijungimo variantas turi būti pasirinktas bendru Estijos, Latvijos ir Lietuvos politiniu sprendimu. 2013 m. lapkričio 8 d. Estijos, Latvijos ir Lietuvos Ministrai Pirmininkai susitarė kartu spręsti regioninius tarpvyriausybinių lygio elektros energijos gamybos, sinchronizacijos ir rinkos veikimo klausimus. Patvirtinus bendrą Baltijos valstybių poziciją ir veiksmų planą dėl Baltijos šalių elektros energijos sistemų sujungimo su KET darbui sinchroniniu režimu, bus kreiptasi į ENTSO-E dėl Baltijos energetikos sistemų prijungimo sinchroniniam darbui prie ENTSO-E kontinentinės Europos tinklų.

Europos Komisijai vykdant derybas su Rusija ir Baltarusija dėl Baltijos šalių elektros energetikos sistemų veikimo sutarties tarp Europos Sąjungos, Rusijos ir Baltarusijos paašškėjo, kad sėkmingoms tolimesnėms deryboms būtina žinoti Baltijos šalių elektros energijos sistemų sinchroninio sujungimo su KET scenarijų. Derybos pristabdytos, iki bus peržiūrėtas ir papildytas Europos Komisijos derybinis mandatas bendra Baltijos valstybių pozicija ir veiksmų planu dėl Baltijos šalių elektros energijos sistemų sujungimo su KET darbui sinchroniniu režimu.

Darni atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra. Atsižvelgiant į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo netobulumo sąlygotą nedarnią, paties įstatymo tikslų neatitinkančią saulės šviesos energijos elektrinių plėtrą, buvo susidariusi kritinė situacija, kuomet per 2012 metus buvo pateikta apie 15 000 prašymų instaliuoti beveik 500 MW suminės galios saulės šviesos energijos elektrinių (iki 30 kWh galingumo). Jei būtų pastatytos visos saulės energijos jėgainės, kurioms skatinimas turėjo būti suteiktas pagal senąją tvarką, vien šiems gamintojams iš VIAP kasmet reikėtų išmokėti iki 400 mln. Lt. Per 12 metų laikotarpį kuriam buvo numatytas skatinimas susidarytų apie 4,8 mlrd. Lt. Todėl 2013 m. sausį parengtas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo projektas, leidęs išvengti galimo elektros energijos kainos vartotojams didėjimo. Po Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo numačius ribojimus šių elektrinių plėtrai, didžioji dalis gamintojų atsisakė toliau vystyti veiklą. Kai kurie jų kreipėsi dėl patirtų išlaidų kompensavimo. Šiai dienai kompensavimo prašymai jau yra išnagrinėti ir patvirtinta kompensuotina suma siekia apie 12 mln. litų.

Parengtas Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos projektas, kurį planuojama pateikti svarstyti Vyriausybei 2014 m. I ketv. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa užtikrins optimalią šių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti plėtrą. Programos projekte įvertinta, bene didžiausią potencialą Lietuvoje turinčių energijos išteklių – biomasės, panaudojimo galimybes. Biomase naudojant pirmiausia šilumos ir elektros gamybai tikimasi ne tik atpiginti šios energijos kainą vartotojams, bet ir prisidėti prie naujų darbo vietų vystant su biomase susijusias pramonės šakas.

Patvirtinus Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą bus koreguojamas Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo rėmimo schema.

Ignalinos AE uždarymo darbų spartinimas ir gebėjimų vykdyti eksploataavimo nutraukimo projektus stiprinimas. 2013 metais buvo įvertinta sutarčių su rangovais padėtis (B1 ir B1/2/3 projektai) ir priimti sprendimai bei sustiprinta Ignalinos AE rangovų įgyvendinamų sutarčių vykdymo kontrolė ir sustiprintas Ignalinos AE gebėjimus vykdyti eksploataavimo nutraukimo projektų valdymas.

Atlikus galimų projekto vykdymo scenarijų ir rizikų vertinimą bei gavus Vyriausybės pritarimą, pasirašytas B2/3/4 sutarties pakeitimas, kuriuo patvirtinta nauja projekto vykdymo darbų programa (nustatyti konkretūs projekto darbų įgyvendinimo terminai ir etapai, kuriais remiantis VĮ IAE turės galimybę kontroliuoti, kaip rangovas vykdo projektą), nustatytas kas mėnesinis apmokėjimas už konkrečius rangovo atliktus darbus, taip pat įsteigtas projekto priežiūros komitetas iš rangovo ir Ignalinos AE atstovų, kuris dalyvauja prižiūrint projekto įgyvendinimą ir sprendžiant einamuosius B2/3/4 šalių klausimus, gauta motininės kompanijos garantija kaip projekto įvykdymo užtikrinimo priemonė rangovo pasitraukimo iš projekto arba nesugebėjimo toliau įgyvendinti projektą atveju. Pasirašius sutarties pakeitimą, buvo užbaigti komerciniai ginčai su rangovu, taip išvengiant tolesnių teisinių ginčų nagrinėjimo ir dar didesnio projekto vėlavimo ir brangimo.

2013 m. pradžioje sustabdytas projekto B1 finansavimas buvo atnaujintas 2013 m. liepos 25 d. B1 projekto rangovo ir VĮ Ignalinos AE pastangomis rasti su branduoline sauga susijusių klausimų sprendimai. Tarp Ignalinos AE ir rangovo suderintas detalus B1 projekto įgyvendinimo grafikas, atskiriant komercinių klausimų sprendimą nuo projekto įgyvendinimo.

2013 metais buvo atliktas Ignalinos AE įmonės statuso keitimo teisinių galimybių vertinimas, kuris parodė, kad, esant teisinėms galimybėms, tikslinga yra atlikti Ignalinos AE įmonės statuso keitimo analizę ekonominiu požiūriu. Ignalinos AE įmonės statuso keitimą planuojama atlikti 2014 metais.

Energetikos ministerijos veiklos efektyvumo didinimas. Siekiant ir ateityje užtikrinti sėkmingą Vyriausybės ir Energetikos ministerijos veiklos prioritetų įgyvendinimą bei didinti Energetikos ministerijos struktūros lankstumą ir efektyvumą, buvo atlikta vidinė ministerijos funkcijų peržiūra ir atitinkamai parengtas naujas Energetikos ministerijos struktūros projektas.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

2013 metais Energetikos ministerijos vykdyta veikla, įgyvendinant tris programas, buvo siekiama dviejų strateginių tikslų.

Strateginiai tikslai	Strateginius tikslus įgyvendinančios programos
1 strateginis tikslas Mažinti priklausomybę nuo vienintelio išorinio energijos išteklių tiekėjo	Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinanti Energetikos ministerijos programa Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programa
2 strateginis tikslas Užtikrinti saugų ir sklandų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesą skaidriai ir efektyviai panaudojant tam skiriamas lėšas	Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programa

1. Strateginis tikslas (01) ir jo įgyvendinimo programos

Energetikos ministerijos veiklos strateginis tikslas (01) – **mažinti priklausomybę nuo vienintelio išorinio energijos išteklių tiekėjo.**

2013 metais buvo planuota, kad galutinis energijos suvartojimas šalyje bus 5050 ktne, o bendro galutinio energijos suvartojimo atsinaujinančių energijos išteklių dalis metų pabaigoje (didesnio energijos vartojimo veiksmingumo scenarijaus atveju) pasieks 19 procentų.

2013 metų informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo kaitą (E-01-01 efekto kriterijus) bei bendro galutinio energijos suvartojimo balanso atsinaujinančių energijos išteklių dalį (E-01-02 efekto kriterijus) skelbs Statistikos departamentas 2014 metų viduryje. 2011 m. apskaičiuotas sutaupyta galutinės energijos kiekis siekė 4696 ktne, o 2012 m. – 5082 ktne. Taip pat pagal Statistikos departamento pateiktą informaciją, 2009 m. iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta energija sudarė 18,96 procentų, 2010 m. – 19,83, 2011 m. – 20,31, o 2012 m. – 21,7 procentų visos suvartotos galutinės energijos. Tai (kartu su faktine atsinaujinančių energijos išteklių

generacijos plėtra) suponuoja, kad 2013 metų vertinimo kriterijų reikšmių rodiklių ribos irgi bus pasiektos.

2013 metais Energetikos ministerijos strateginio tikslo (01) buvo siekiama įgyvendinant dvi programas:

- 1) Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinanti programa (kodas 01.01);
- 2) Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programa (kodas 01.87).

Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinanti programa (kodas 01.01)

Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančia programa siekiama Lietuvos energetinės nepriklausomybės iki 2020 m. užtikrinimo ir tą sąlygojančių uždavinių (strateginių iniciatyvų) įgyvendinimo elektros, šilumos, dujų, naftos, atsinaujinančių energijos išteklių sektoriuose bei energijos efektyvumo ir klimato taršos mažinimo srityse.

Siekiant įgyvendinti pirmąjį programos tikslą – **formuoti Lietuvos energetikos politiką ir užtikrinti veiksmingą jos įgyvendinimą** – buvo vykdomi trys uždaviniai:

- 1) Vykdoma sisteminė energetikos sektoriaus pertvarka;
- 2) Atstovaujama Lietuvos energetikos politikos interesams ES institucijose ir tarptautinėse organizacijose formuojant ir įgyvendinant Lietuvos ir ES energetikos politiką;
- 3) Įgyvendinama Lietuvos branduolinės energetikos politika ir atstovaujama jai tarptautinėse organizacijose.

Sisteminė energetikos sektoriaus pertvarka buvo vykdoma teisiškai perkeltiant Europos Parlamento ir Tarybos priimto Europos Sąjungos trečiojo energetikos paketo nuostatas.

Vykdamas ES Trečiojo energetikos paketo Gamtinių dujų direktyvą, Lietuva įgyvendina minėtoje direktyvoje numatytą nuosavybės atskyrimo modelį. Perdavimo veiklos atskyrimas vykdomas dviem etapais:

1. 2013 m. rugpjūčio 1 d. baigtas pirmasis perdavimo veiklos atskyrimo etapas – gamtinių dujų perdavimo veiklą pradėjo vykdyti nuo AB „Lietuvos dujos“ teisiškai, funkciškai ir organizaciniu atskirtas perdavimo sistemos operatorius AB „Amber Grid“;
2. iki 2014 m. spalio 31 d. turės pasikeisti naujai įkurtos akcinės bendrovės „Amber Grid“ akcinių struktūra ir perdavimo veiklos atskyrimas bus pilnai įgyvendintas.

Perkeltiant į nacionalinę teisės sistemą ES Trečiojo energetikos teisės aktų paketo elektros direktyvą, Lietuva pasirinko ir įgyvendino minėtoje direktyvoje numatytą nuosavybės atskyrimo modelį. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2013 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu konstatavo, kad LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimas atitinka Elektros energetikos įstatymo nuostatas ir bendrovė gali būti paskirta perdavimo sistemos operatoriumi. 2013 m. spalio 26 d. Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje paskelbus informaciją apie VKEKK priimtą galutinį sprendimą dėl LITGRID AB paskyrimo perdavimo sistemos operatoriumi, laikytina, kad Lietuvoje yra visiškai įgyvendintos esminės ES Trečiojo energetikos teisės aktų paketo nuostatos, susijusios su perdavimo sistemos operatoriaus veiklos atskyrimu.

Sudaryta darbo grupė deryboms su OAO „Gazprom“. Pagal nustatytas kryptis, parengta ir pateikta derybinė pozicija ir konkretūs pasiūlymai dėl ES Trečiojo energetikos paketo įgyvendinimo, dujų kiekio ir privalomos nuolaidos, tranzito į Kaliningrado sritį. Formuojant derybinę poziciją veiksmai ir normos derinamos su ES Komisijos atstovais. Nuo 2013 m. gegužės mėn. pradžios įvyko trys derybinės grupės ir trys ekspertų susitikimai, bei apsikeitimai pozicijomis raštu.

2013 metais parengti Šilumos ūkio, Energijos išteklių rinkos ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymų pakeitimų projektai. Šių pakeitimų tikslas – kompleksiskai įvertinti ir pagerinti esamą situaciją šilumos ūkyje, siekiant kuo didesnės naudos galutiniams šilumos vartotojams ir šilumos kainų mažėjimo. Didžiausių postūmį šilumos kainų mažinimui turi duoti Energetikos ministerijos parengtos Nacionalinės šilumos ūkio plėtros programos įgyvendinimas ir adekvačios ES struktūrinės paramos skyrimas. Ši programa – Vyriausybės tvirtinamas nacionalinio lygmens

strateginio planavimo dokumentas, kuriuo, atsižvelgiant į Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, bus nustatytos ilgalaikės ir kompleksinės šilumos gamybos, bendros šilumos ir elektros energijos gamybos (kogeneracijos) bei šilumos perdavimo plėtros ir modernizavimo kryptys bei įgyvendinimo priemonės valstybės teritorijoje.

2013 metais parengti su biokuro biržos veikla, biokuro pirkimais ir biokuro apskaita susiję teisės aktai. Valstybei nusprendus aktyviai išnaudoti vietinių išteklių (biokuro) teikiamą naudą ir galimą įtaką šilumos kainų sumažinimui, parengta teisinė bazė, leisianti vis didesnę biokuro prekybos dalį vykdyti skaidriais ir visiems vienodais principais veikiančioje biokuro biržoje. Taip pat siekiant objektyviai įvertinti ir palyginti šilumos tiekėjų įsigijamo biokuro kainą, nustatyta, kad palaiptai pereinama prie privalomo biokuro svėrimo matavimo priemonėmis ir jo apskaitos.

2013 metais prekybą biržoje galima skirti į du etapus, t. y. iki 2013 m. liepos 31 d. ir po prekybos sistemos atnaujinimo. Iki liepos mėnesio sandoriai buvo registruoti tik sausio ir vasario mėnesiais ir sudarė tik 1,6 proc. visos metinės sandorių apimtys. Kovo—liepos mėnesiais sandorių biržoje nebuvo sudaryta. Nuo rugpjūčio mėnesio prekybos apimtys biržoje ženkliai padidėjo. Ypač išsiskyrė lapkričio mėnuo, kuomet buvo sudaryta 37 proc. visų sandorių (vertinant bendrą 2013 m. rugpjūčio—gruodžio mėnesių sandorių kiekį), t. y. nupirkta ir parduota 3240 tne biokuro.

Tarp biokuro tiekėjų buvo konkurencija ir biokuro pirkėjai įsigijo biokurą už rinkos situaciją atspindinčią kainą. Biokuro biržos dalyvių skaičius padidėjo 46 proc., lyginant su 2012 metų gruodžio 31 d., t. y. nuo 25 iki 47 biržos dalyvių.

Informacija apie sandorius

	Sausis	Vasaris	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
Sandorių skaičius	4	2	2	5	14	13	3
Bendras sandorių kiekis, tne	60	84	930	330	570	3240	90
Sandorių vertė, Lt	34.800	48.030	626.025	204.645	384.978	2.264.742	63.720

2014–2020 metų ES struktūrinė parama yra vienas svarbiausių instrumentų sprendžiant svarbiausias energetikos sektoriaus problemoms ir tuo pačiu nedidinant finansinės naštos vartotojams. Naujajame laikotarpyje energetikai planuojama skirti didesnę paramos lėšų dalį negu 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos, kurios 11 proc. teks energetikai. Tai bus vienas iš esminių elementų siekiant šilumos ūkio pertvarkos spartaus įgyvendinimo.

Sava laikis ir efektyvus šios paramos potencialo išnaudojimas yra vienas iš prioritetinių Energetikos ministerijos uždavinių. Todėl 2014 m. bus toliau identifikuojami remtini projektai, jų atrankos kriterijai, taip pat sprendžiami kiti procedūriniai klausimai, siekiant operatyvaus ir rezultatyvaus ES paramos panaudojimo.

Sėkmingai atstovauta Lietuvos energetikos politikos interesams ES institucijose ir tarptautinėse organizacijose formuojant ir įgyvendinant Lietuvos ir ES energetikos politiką.

2013 metų pirmąjį pusmetį suformuluoti ir su Europos Sąjungos institucijomis sutarti ambicingi Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetai energetikos srityje – ES energijos vidaus rinkos užbaigimas iki 2014 metų ir ES energetikos politikos išorinės dimensijos stiprinimas.

2013 m. liepos 4-5 d. Lietuvoje suorganizuotas Energetikos ir branduolinių klausimų atašė išvažiuojamasis susitikimas. ES valstybių narių (VN) energetikos ir branduolinių klausimų darbo grupių atašė supažindinti su IAE eksploatavimo nutraukimo procesu, atliekamais ir planuojamais darbais, pasiekta pažanga. Siekiant pristatyti Lietuvos, kaip energetinės salos, problemas dujų ir elektros sektoriuose, buvo suorganizuota tematinė konferencija.

2013 m. rugsėjo 19-20 d. Vilniuje įvyko neformalus energetikos ministrų susitikimas. Į Lietuvą atvykę už energetiką atsakingi ES VN ministrai diskutavo, kokių priemonių būtina imtis, kad ES energijos vidaus rinka būtų sukurta laiku. Komisija pristatė rugsėjo 13 d. patvirtintą ataskaitą dėl ES išorinės energetikos politikos dimensijos stiprinimo bei viešųjų konsultacijų dėl 2030 metų klimato ir energetikos politikų strategijos rezultatus. Buvo aptarti tolimesni žingsniai dėl

ES išorinės energetikos politikos dimensijos stiprinimo, dėl 2030 m. klimato kaitos ir energetikos politikos strategijos.

2013 m. lapkričio 4-5 d. Vilniuje suorganizuota aukšto lygio energetikos konferencija „Užbaigiant energijos vidaus rinką: kuriant integruotą Europos energetikos tinklą“. Konferencijoje pristatytas ES bendro intereso projektų sąrašas ir kartu su svarbiausias ES energetikos sektoriaus atstovais aptarta energetikos infrastruktūros įtaka siekiant užbaigti ES energijos vidaus rinką 2014 m. Dalis ES bendro intereso projektų galės gauti iki 75% projekto kaštų finansavimą pasinaudojant ES parama. 2014-2020 metais šiems projektams įgyvendinti numatoma skirti 5,85 mlrd. eurų.

2013 m. gruodžio 12 d. Briuselyje, Energetikos Taryboje už energetiką atsakingi Europos Sąjungos ministrai patvirtino ES Tarybos ataskaitas dėl dviejų Lietuvos pirmininkavimo prioritetų – ES energijos vidaus rinkos užbaigimo ir ES energetikos politikos išorinės dimensijos stiprinimo. Tokios Tarybos ataskaitos yra tvirtinamos pirmą kartą, atsižvelgiant į ypatingą šių klausimų svarbą, taip pat Lietuvos pastangas pirmininkavimo metu paspartinti ES energijos vidaus rinkos užbaigimą ir sustiprinti ES energetikos politikos išorės dimensiją. Susitikimo metu, įvertinta Lietuvos pirmininkavimo metu pasiektą pažangą dėl netiesioginio žemės paskirties keitimo, susijusio su biodegalais ir skystaisiais bioproduktais direktyvos, diskusijų ir derybų metu iškristalizuotas problemines šio klausimo sritis bei darbą jas sprendžiant.

Energetikos ministerijos paskirtosios atašė ir pavaduotojos Briuselyje 2013 metais sėkmingai atstovavo ES Tarybos darbo grupėse. Per metus sudalyvauta 33 ES Tarybos Energetikos darbo grupės posėdžiuose, iš jų, per antrąjį pusmetį, pirmininkauta 17 Energetikos darbo grupių posėdžių, viso per metus kaip VN pasisakyta 30 kartų. Sudalyvauta 17 „Ad Hoc ILUC“ (darbo grupė skirta netiesioginio žemės paskirties keitimo, susijusio su biodegalais ir skystaisiais bioproduktais direktyvos nagrinėjimui) posėdžių, iš jų pirmininkauta 9 „Ad Hoc ILUC“ posėdžiams, 2 kartus pasisakyta kaip VN. Taip pat organizuotas ir pirmininkauta 1 techniniam ekspertų susitikimui dėl pažangiųjų biodegalų.

2013 metais atstovauta 22 ES Tarybos Branduolinių klausimų darbo grupėse, iš jų pirmininkauta 11 Branduolinių klausimų darbo grupės posėdžių, 11 kartų pasisakyta kaip VN. Taip pat sudalyvauta 4 techninėse darbo grupėse, skirtose Radioaktyvių medžiagų vežėjų registravimo sistemos sukūrimo reglamentui. Dalyvauta 12 COREPER I posėdžių, 4 COREPER II posėdžiuose, 5 Energetikos tarybose (iš jų 2 neformaliose). ES Taryba atstovauta 1 trilogė su EP ir 1 techniniame susitikime su EP. Organizuoti 155 Lietuvos energetikos atašė bei pavaduotojų susitikimai su Komisijos, Tarybos, EEAS, EP ir 112 susitikimų su ES valstybių narių atstovais;

Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu, 2013 m. II pusmetį, Energetikos ministras ir atsakingieji viceministrai dalyvavo daugiau nei 40 oficialių susitikimų ir renginių Lietuvoje bei užsienyje, atstovaudami ES Tarybos interesus energetikos srityje.

Siekiant užtikrinti Lietuvos energetinių interesų atstovavimą Šiaurės Europos ir Baltijos jūros regiono tarptautinio bendradarbiavimo formatuose bei kitose tarptautinėse organizacijose, 2013 m. Energetikos ministerija dalyvavo BASREC (Baltijos jūros valstybių bendradarbiavimas energetikos srityje) veikloje.

2013 m. Energetikos ministerija teikė pastabas ir pasiūlymus su Energetikos chartijos modernizavimu susijusiems dokumentams ir planams. Lietuvai, kaip ir kitoms Europos Sąjungos šalims, investicijų skatinimas ir apsauga yra strateginis uždavinys. Siekiama vystyti verslo sąlygas modernizuojant energetikos vidaus rinką, stiprinant bendradarbiavimą tarp privačių vidaus ir užsienio investuotojų ir kuriant stabilų bei skaidrų investicijų klimatą.

Igyvendinant Lietuvos branduolinės energetikos politiką ir atstovaujant jai tarptautinėse organizacijose, TATENA oficialiems renginiams bei rengtiems dokumentams buvo pateiktos ir atspindėtos Lietuvos pozicijos branduolinio saugumo, branduolinės saugos ir techninio bendradarbiavimo paramos klausimais.

Antrąjį pusmetį, Lietuvai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai, sėkmingai ir laiku atliktos pirmininkaujančios valstybės funkcijos, organizuojant ES šalių ambasadorių susitikimus, TATENA ekspertų koordinacinius posėdžius, rengiant ES pranešimus, bendraujant su TATENA

sekretoriatu. Kartu su ES delegacija Vienoje suorganizuota ir pirmininkauta dvidešimt šešioms ES koordinaciniams posėdžiams, dviejuose TATENA valdytojų tarybos ir viename Techninės paramos ir bendradarbiavimo komiteto posėdžiuose Lietuvos atstovai perskaitė dvidešimt vieną pranešimą ES vardu.

Dviejuose TATENA konferencijose dalyvavo Lietuvos delegacijos, vadovaujamos Lietuvos Respublikos energetikos ministro: liepos 1-5 d. vykusioje tarptautinėje aukšto lygio branduolinio saugumo konferencijoje „Pasaulinių pastangų stiprinimas“. Lietuvos energetikos ministras perskaitė pranešimą Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai C.Ashton vardu bei Lietuvos pranešimą, akcentuodamas Lietuvos pasiekimus branduolinio saugumo srityje ir būtinumą užtikrinti tiek branduolinę saugą, tiek saugumą; TATENA 57-ojoje generalinėje konferencijoje, vykusioje rugsėjo 16-20 d., ES šalys rengė konferencijos sprendimų dėl branduolinio saugumo ir garantijų įgyvendinimo projektus. ES vardu pranešimą perskaitė Lietuvos energetikos ministras. Lietuvos delegacijos atstovai aktyviai dalyvavo konferencijos metu vykusiuose renginiuose: dvišaliuose susitikimuose su TATENA sekretoriato atstovais dėl Lietuvos projektų vykdymo bei susijusių veiklų planavimo; dalyvauta už techninį bendradarbiavimą atsakingų Europos regiono pareigūnų susitikime, pateikti pasiūlymai Prancūzijos inicijuotos rezoliucijos projekto tekstui.

Lietuvos delegacijos dalyvavo keturiuose Branduolinės saugos konvencijos Skaidrumo ir efektyvumo darbo grupės susitikimuose, kuriuose pateikė pasiūlymus dėl Branduolinės saugos konvencijos taikymo stiprinimo.

Lietuvoje buvo suorganizuoti TATENA 5 regioniniai seminarai radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, radioaktyviųjų šaltinių saugumo, dalelių judėjimo atmosferoje modeliavimo, inspekcijų programos rengimo, inspekcijų kokybės užtikrinimo klausimais. Užtikrintas Lietuvos institucijų specialistų dalyvavimas priemonėse, vykdomose pagal 34 regioninius ir 3 nacionalinius techninio bendradarbiavimo projektus. Per metus į TATENA renginius (seminarus, mokymus, komitetus) pateikta per 80 Lietuvos specialistų nominacijų. Dalyvauta susitikimuose su TATENA sekretoriato atstovais, rengiant ir prioretizuojant nacionalinius ir regioninius Techninio bendradarbiavimo projektus 2014-2015 m. techninio bendradarbiavimo ciklui. Suorganizuotas TATENA misijos (Field Monitoring Mission) techninio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimo eigos ir rezultatų stebėsenai vykdyti darbas Lietuvoje. Parengtas išsamus TATENA duomenų bazėje viešinamas dokumentas (Country Nuclear Power Profile), kuriame pateikiama informacija apie Lietuvą, kiek tai susiję su branduolinės energijos naudojimu taikiems tikslams šalyje.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje 2013 metais buvo užtikrintas RATA veiklos programos priemonių įgyvendinimas.

Įgyvendinant antrąją programos tikslą – **sujungti Lietuvos energetines sistemas su Europos Sąjungos sistemomis** – pasiekti svarbūs planuoti „LitPol Link“ ir „NordBalt“ elektros jungčių projektų įgyvendinimo rezultatai (detaliau rezultatai aprašyti I dalyje).

Įgyvendinant sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais (KET) projektą, 2013 m. rugsėjo mėn. užbaigta Estijos, Latvijos ir Lietuvos perdavimo sistemos operatorių užsakyta studija „Baltijos valstybių integracija į Europos Sąjungos vidaus elektros rinką. Galimų jungčių įrengimo galimybių studija“, kurioje nustatyti galimi Baltijos šalių elektros energijos sistemų sinchroninio sujungimo su KET variantai. Studiją rengė Švedijos kompanija „Gothia Power AB“. Sinchronizacijos su KET projektui suteiktas ES bendro intereso projekto statusas.

2013 m. Lietuvos – Lenkijos dujų jungties (GIPL) projekto įgyvendinime buvo pasiekti konkretūs ir labai reikšmingi rezultatai: baigta projekto galimybių studija, užsitikrintas ES finansavimas PAV ataskaitos parengimui, rudenį pradėtos teritorijų planavimo procedūros, Europos Komisija Lietuvos – Lenkijos dujų jungčiai suteikė „ES bendro intereso projekto“ statusą, parengtas projekto verslo planas ir kaštų-naudos analizė. Šie dokumentai pateikti Baltijos šalių ir Lenkijos reguliatoriams kartu su siūlymu dėl kaštų pasiskirstymo tarp valstybių, kadangi projektas teiks naudą visam regionui. Toliau bus siekiama užsitikrinti 50-75% ES finansinę paramą statybos darbams, pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemonės (CEF) lėšomis.

Siekiant užsitikrinti gamtinių dujų tiekimo alternatyvą, užtikrinant tiekimo saugumą, pasiektas progresas įgyvendinant SGD terminalo ir požeminės gamtinių dujų saugyklos Syderiuose projektus. Detaliau pasiekti svarbūs planuoti SGD terminalo projekto įgyvendinimo rezultatai aprašyti I dalyje. 2013 m. buvo atlikti esminiai darbai siekiant išsiaiškinti galimybes įrengti požemine gamtinių dujų saugyklą Lietuvoje (Syderiuose): išgręžti tiriamieji gręžiniai, atlikti visi tyrimai. Liepos mėn. pavyko užsitikrinti ES finansavimą projekto plėtros plano ir PAV ataskaitos parengimui.

Įgyvendinant trečiąją programos tikslą – **siekti darnios energetikos sektoriaus plėtros** – buvo įgyvendinama energijos vartojimo efektyvumo direktyva ir užtikrinama darni atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra (detaliau rezultatai aprašyti I dalyje).

Energetikos agentūros veikla. 2013 metais toliau tęsiant energijos vartojimo audito sistemos priežiūrą, parengti teisės aktų pakeitimų projektai. Surinkta informacija apie energijos vartojimo auditų atlikimą 2012 m. ir parengta gautų rezultatų suvestinė. Dalyvauta atliekant asmenų, siekiančių įgyti auditoriaus kvalifikaciją, atestavimą. Įgyvendinant Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklių reikalavimus, parengta 2012 m. valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio ataskaita. Parengta Savanoriškų susitarimų dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo su energetikos įmonėmis vykdymo rezultatų 2012 m. ataskaita. Įgyvendinant direktyvos 2012/27/ES reikalavimus dėl energijos vartojimo efektyvumo parengti teisės aktų pakeitimų projektai ir pasiūlymai naujiems teisės aktams. Atlikta renovuotinių viešosios paskirties pastatų atranka ir sudarytas šių pastatų sąrašas, renovavimo projektų finansavimui. Parengtos Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą, padarytą įgyvendinant nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus ir apie pažangą, skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius. Vykdyta informacinė ir švietėjiška veikla. Vykdytas prašymų dėl išlaidų, susijusių su saulės šviesos energijos elektrinių projektų plėtojimu, kompensavimo vertinimas. Vykdyta Europos Sąjungos teisės perkėlimo į Lietuvos nacionalinę teisę ir įgyvendinimo priežiūra, nacionalinių priemonių notifikavimas.

Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančios programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
1 tikslas: Formuoti Lietuvos energetikos politiką ir užtikrinti veiksmingą jos įgyvendinimą				
R-01.01-01-01	Per energijos išteklių biržą įsigyta tam tikrų energijos išteklių dalis, lyginant su bendru per metus Lietuvoje suvartotu atitinkamu energijos išteklių kiekiu biokuro srityje, proc.	3	- ¹	-
1 tikslo 1 uždavinys: Vykdyti sisteminę energetikos sektoriaus pertvarką				
P-01.01-01-01-01	Parengtas Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo plano projektas	1	- ²	-
P-01.01-01-01-02	Pakeista šilumos tiekimo veiklos reguliavimo ir kontrolės sistema: parengti atitinkamų teisės aktų projektai, vnt.	5	5	-
1 tikslo 2 uždavinys: Atstovauti Lietuvos energetikos politikos interesams ES institucijose ir tarptautinėse organizacijose formuojant ir įgyvendinant Lietuvos ir ES energetikos politiką				

P-01.01-01-02-01	Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje išlaikomų Energetikos ministerijos pareigybių skaičius, vnt.	2	2	100
P-01.01-01-02-02	Komandiruočių į Europos Sąjungos Tarybos darbo struktūras, formalias ir neformalias ministrų tarybas, Europos Parlamentą, Europos Sąjungos valstybes nares pagal Energetikos ministerijos kompetenciją skaičius, vnt.	115	79 ³	69
P-01.01-01-02-03	Įdiegta pirmininkavimo funkcijas pagal Energetikos ministerijos kompetenciją atliekančių asmenų finansinio skatinimo sistema	1	1	100
P-01.01-01-02-04	Pagal Energetikos ministerijos kompetenciją įgyvendintas pirmininkavimo susitikimų kalendorius, vnt.	1	1	100
P-01.01-01-02-05	Komandiruočių į tarptautinių organizacijų susitikimus ir susitikimus trečiojoje valstybėje pagal Energetikos ministerijos kompetenciją skaičius, vnt.	16	9 ⁴	56
1 tikslo 3 uždavinys: Įgyvendinti Lietuvos branduolinės energetikos politiką ir atstovauti jai tarptautinėse organizacijose				
P-01.01-01-03-01	RATA veiklos programos priemonių įgyvendinimas, proc.	100	100	100
2 tikslas: Sujungti Lietuvos energetines sistemas su Europos Sąjungos sistemomis				
R-01.01-02-01	Laiku įgyvendinamų svarbiausių strateginių energetikos projektų skaičius, vnt.	6	6	100
2 tikslo 1 uždavinys: Užtikrinti strateginių energetikos projektų įgyvendinimą				
P-01.01-02-01-02	Įvykdytų suskystintų gamtinių dujų terminalo projekto darbų etapų skaičius (teritorijų planavimo procedūrų, skirtų SGD terminalo infrastruktūrai, užbaigimas; pasirašyta ilgalaikio SGD tiekimo sutartį; gautas krantinės bei SGD terminalą ir magistralinį dujotiekį sujungiančio aukšto slėgio dujotiekio statybos leidimas; pasirašytos SGD pardavimo sutartys), vnt.	4	2 ⁵	100 ⁵
P-01.01-02-01-03	Įvykdytų požeminės gamtinių dujų saugyklos Syderiuose projekto darbų etapų skaičius, vnt.	2	2	100
P-01.01-02-01-04	Įvykdytų Lietuvos–Lenkijos dujų jungties projekto darbų etapų skaičius, vnt.	2	2	100
P-01.01-02-01-05	Įvykdytų Lietuvos elektros jungties su Lenkija („LitPol Link“) projekto darbų etapų skaičius (atrinktas „LitPol Link“ jungties 330 kV Alytaus skirstyklos ir 400 kV linijos Alytus – Lietuvos–Lenkijos siena statybai rangovas; parengtas „LitPol Link“ jungties nuolatinės srovės intarpo su 400 kV skirstykla projektas ir gautas statybos leidimas), vnt.	2	2	100
P-01.01-02-01-06	Įvykdytų Lietuvos elektros jungties su Švedija (NordBalt) projekto darbų etapų skaičius (pradėtas „NordBalt“ jungties nuolatinės srovės keitiklio Klaipėdos pastotėje detalusis techninis projektavimas; pradėti „NordBalt“ jungties kabelio tiesimo sausumoje parengiamieji darbai), vnt.	2	2	100

P-01.01-02-01-07	Atlikta sinchroninio susijungimo su ENTSO-E kontinentinės Europos sistema variantų ir tam reikalingų investicijų poreikio analizė, proc.	100	100	100
3 tikslas: Siekti darnios energetikos sektoriaus plėtros				
R-01.01-03-01	Sutaupyta galutinės energijos kiekis nuo 2009 m. lygio, proc.	6,0	6	-
R-01.01-03-02	Šilumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiesiogiai sunaudojamų atsinaujinančių energijos išteklių šildymo ir vėsinimo sektoriuje apimtis, ktne	800	7	-
R-01.01-03-03	Įrengtoji galia elektros energijai gaminti iš atsinaujinančių energijos išteklių, MW	529	554	100
R-01.01-03-04	Patobulinta atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo sistema nustatytų sistemos elementų skaičius, vnt.	2	2	100
3 tikslo 1 uždavinys: Didinti energijos gamybos, energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą				
P-01.01-03-01-01	Parengti teisės aktai, skatinantys taupyti ir efektyviau naudoti energiją, vnt.	2	2	100
P-01.01-03-01-02	Parengtų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą reglamentuojančių teisės aktų skaičius, vnt.	2	2	100
P-01.01-03-01-03	Energetikos agentūros veiklos plano priemonių įgyvendinimas, proc.	100	100	100
<p>1. Rodiklio atsisakyta, nes pasikeitė tikslai šilumos ūkio sektoriuje.</p> <p>2. Naujas nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo priemonių planas bus rengiamas patvirtinus atnaujintą Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją.</p> <p>3. ES Tarybos darbo struktūrų susitikimuose, atsižvelgiant į pateiktų klausimų specifiką (pvz., Branduolinių klausimų darbo grupėje nagrinėjami klausimai), pagal kompetenciją dalyvavo kitų susijusių institucijų (Radiacinės saugos centro, VATESI) atstovai.</p> <p>4. Pagal kai kurių vykusių Tarptautinių renginių specifiką, dalyvavo kitos institucijos.</p> <p>5. Ilgalaikio SGD tiekimo sutarties ir SGD pardavimo sutarčių pasirašymo koordinavimas perduotas Finansų ministerijos kompetencijai.</p> <p>6. Informaciją apie rodiklį skelbs Statistikos departamentas 2014 metų viduryje. Remiantis 2009 – 2012 m. duomenimis, kurie viršijo prognozes, manoma, kad 2013 metų vertinimo kriterijaus reikšmė irgi bus pasiekta.</p> <p>7. Vertinimo kriterijaus reikšmė bus žinoma, kai Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija paskelbs savo veiklos ataskaitą.</p>				

Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančios programos asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas	Susidariusių skirtumų priežastys
Iš viso asignavimų programai	18.453,0	16.623,7	90,1	Didžiausią nepanaudotų lėšų dalį sudarė kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos (žr. 4)
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:				

1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	12.490,0	11.208,9	89,7	Didelę dalį sutaupyty lėšų sudaro lėšos, skirtos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms (548 tūkst. Lt) dėl darbuotojų kaitos, neužimtų etatų ir laikino nedarbingumo. Buvo imtasi visų taupymo priemonių, kad taupiai, efektyviai ir racionaliai būtų naudojamos biudžeto lėšos, atsisakant kai kurių planuotų prekių ir paslaugų pirkimų, taip pat atlikus viešųjų pirkimų procedūras, pasiūlyta mažesnė kaina negu buvo planuota.
2. 2007-2013 m. ES techninės paramos bendrojo finansavimo lėšos	37,0	10,8	29,2	Didelę dalį sutaupyty lėšų sudaro lėšos, skirtos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms dėl neužimto etato.
3. 2007-2013 m. ES techninė parama	209,0	61,4	29,4	
4. TEN-E programos lėšos	5.717,0	5.342,6	93,5	Projekto „Elektros perdavimo linijos Alytus-valstybės siena ir keitiklių stoties statybos projektas“ Nr. 2009-E263/09-ENER/09/TEN-E-SI2.566837 lėšų planavimas buvo vykdomas tebevykstant paskelbtiems tarptautiniams konkursams ir projektus įgyvendinančiai įmonei LITGRID AB neturint pasirašytų sutarčių su rangovais, buvo numatytos potencialiai būtinos lėšos projektų įgyvendinimui. Projektus įgyvendinančiai įmonei LITGRID AB sudarius konkrečią sutartį su rangovu (2013.02.15), lėšų poreikis pagal sutartį persikėlė į 2014 m.

Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programa (kodas 01.87)

Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programą įgyvendinantis tikslas – kaupti naftos produktų valstybės atsargas, įgyvendinant ES ir nacionalinės teisės reikalavimus.

Pagal 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvos 2009/119/EB reikalavimus, ES valstybė narė turi būti sukopusi 90 dienų vidutinio vartojimo poreikius atitinkančius naftos produktų atsargų kiekius, kurie būtų panaudoti ekstremalios energetikos padėties atveju.

Reikalaujamos 90 dienų (valstybės biudžeto lėšomis kaupiamos 30 dienų, naftos produktus gaminančių ir importuojančių įmonių lėšomis – 60 dienų) atsargos buvo sukauptos 2009 m. gruodžio 31 d. Sukaupus reikalaujamą atsargų kiekį, 2013 ir ankstesniais metais lėšos naudotos naftos produktų atsargoms tvarkyti.

Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
1 tikslas: Kaupti naftos produktų valstybės atsargas, įgyvendinant ES ir nacionalinės teisės reikalavimus				
R-01.87-01-01	Įpareigojimo valstybės lėšomis sukaupti ir išlaikyti naftos produktų valstybės atsargas ne mažiau kaip 30 dienų vykdymas, proc.	100	100	100
1 tikslo uždavinys: Tvarkyti sukauptas naftos produktų valstybės atsargas				
P-01.87-01-01-01	Įpareigojimo valstybės lėšomis sukaupti ir išlaikyti ne mažiau kaip 30-ies dienų poreikį atitinkančių naftos produktų valstybės atsargas vykdymas, proc.	100	100	100

2010-2013 metais VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra (toliau – Agentūra) įvykdė pagrindinį jai pavestą uždavinį – kaupti ir tvarkyti valstybės naftos produktų atsargas, kurių įmonė turi kaupti tiek, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 30 dienų, skaičiuojant pagal vidutinį dienos vidaus suvartojimą per praėjusius kalendorinius metus. Nuo 2011 m. įmonėje buvo imtasi priemonių valstybės atsargų benzino ir dyzelino natūralios netekties nuostoliams sumažinti – per 2011-2013 m. dėl benzino saugojimo natūralių netekčių atsiradusius nuostolius pavyko sumažinti 27 kartus, o dyzelino – daugiau kaip 6 kartus. Dėl natūralių netekčių įmonė 2009-2010 metais patyrė 582,66 tūkst. litų nuostolio, tuo tarpu 2011-2013 metais, t. y. per vieneriais metais ilgesnį laikotarpį, sumažinus natūraliąsias netektis – tik 35,7 tūkst. litų, t. y. 16,3 karto mažiau, nors saugomas naftos produktų kiekis nuo 2009 m. nemažėjo ir technologinės laikymo sąlygos nesikeitė.

Agentūros veikla finansuojama Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programos vykdymui skirtomis valstybės biudžeto lėšomis. Nuo 2010 metų įmonei žymiai sumažinti asignavimai valstybei nuosavybės teise priklausančių naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo bei tvarkymo turto patikėjimo teise programos vykdymui. Asignavimų suma viršijančias sąnaudas įmonė kompensuoja iš papildomos veiklos gaunamomis pajamomis – iš naftos produktų valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų kitiems ūkio subjektams teikimo įmonė 2010 m. gavo 3,4 mln. Lt, 2011 m. – 1,8 mln. Lt, 2012 m. – 4,6 mln. Lt, 2013 m. – 5,5 mln. Lt pajamų.

Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programos asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai	2.800	2.800	100,00 %
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2.800	2.800	100,00 %

2. Strateginis tikslas (02) ir jo įgyvendinimo programa

Energetikos ministerijos veiklos strateginis tikslas (02) – **užtikrinti saugų ir sklandų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesą skaidriai ir efektyviai panaudojant tam skiriamas lėšas.**

Strateginiu tikslu (02) įgyvendinami Stojimo į Europos Sąjungą sutarties protokole Nr. 4 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje“ numatyti įsipareigojimai.

Strateginio tikslo (02) efekto vertinimo kriterijai

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas	2011-ųjų metų	2012-ųjų metų	2013-ųjų metų	2014-ųjų metų
E-02-01	Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbams finansuoti reikalingų lėšų užtikrinimas, procentais	100	100	100	100
E-02-02	Ignalinos AE I ir II bloko pakeistos eksploatavimo licencijos galiojimas, procentais	100	100	100	100

Strateginio tikslo (02) efekto vertinimo kriterijų reikšmės pasiektos.

Strateginiam tikslui (02) įgyvendinti buvo vykdoma **Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programa (kodas 72.10).**

Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programos tikslas – užtikrinti saugų sustabdytos Ignalinos AE išlaikymą įgyvendinant eksploatavimo nutraukimo projektus.

Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
1 tikslas: Užtikrinti saugų sustabdytos Ignalinos AE išlaikymą įgyvendinant eksploataavimo nutraukimo projektus				
R-72.10-01-01	Galutinio eksploataavimo nutraukimo plano vykdymas, proc.	36	36	100
1 tikslo uždavinys: Įgyvendinti Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo projektus pagal nustatytą grafiką				
P-72.10-01-01-01	Eksploataavimo nutraukimo projektų įgyvendinant Ignalinos AE eksploataavimo nutraukimo programą skaičius, vnt.	16	16	100

Įgyvendinant Ignalinos programos projektus, 2013 metais buvo užtikrinama saugi sustabdytų Ignalinos atominės elektrinės blokų priežiūra, perkamos blokams priežiūrėti ir eksploataavimo nutraukimo projektams įgyvendinti reikalingos atsarginės dalys, įrankiai ir įranga. Šiuo metu abu Ignalinos atominės elektrinės reaktoriai yra sustabdyti ir yra saugaus išlaikymo fazėje. Tęsiami nebenaudojamų sistemų, maitinimo ir šilumos tiekimo įrenginių išmontavimo ir dezaktyvavimo darbai.

2013 metais išspręsti kritiniai vėluojančių Ignalinos AE eksploataavimo nutraukimo projektų įgyvendinimo klausimai.

Derybose su rangovu dėl projekto B1 (Laikinosios panaudoto branduolinio kuro saugyklos) įgyvendinimo pasiekus pažangą buvo atnaujintas Europos Sąjungos finansavimas vienam svarbiausių jėgainės uždarymo projektų. Rangovo ir VĮ Ignalinos AE pastangomis rasti su branduoline sauga susijusių klausimų sprendimai. Tarp VĮ Ignalinos AE ir rangovo suderintas detalus B1 projekto įgyvendinimo grafikas, atskiriant komercinių klausimų sprendimą nuo projekto įgyvendinimo.

2013 m. gruodžio 18 d. VĮ Ignalinos atominė elektrinė (IAE) ir eksploataavimo nutraukimo projekto B234 (Kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas) rangovas Nukem Technologies (Rangovas) pasirašė projekto B2/3/4 sutarties pakeitimą. Pasirašius šį sutarties pakeitimą VĮ Ignalinos AE įgavo esminius projekto valdymo įrankius, sumažino projekto neįgyvendinimo rizikas bei išsprendė tarp įmonės ir rangovo kilusius neaiškumus ir ginčus, stabdžiusius projekto eigą.

2013 m. gruodžio 13 d. Europos Sąjungos (ES) Taryba patvirtino Reglamentą dėl Sąjungos paramos Lietuvos branduolinių reaktorių eksploataavimo nutraukimo pagalbos programai. Reglamentu nustatyta, kad 2014-2020 m. laikotarpiu Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo darbams vykdyti skirta 450,818 mln. eurų finansinė parama. Derybų dėl reglamento metu pavyko pasiekti, kad finansinė parama Ignalinos programai būtų skiriama remiantis Stojimo sutarties nuostatomis, konkreti reglamento laikotarpiui numatyta suma padidėtų beveik 2 kartus lyginant su pradiniu Europos Komisijos pasiūlymu - nuo 229 iki 450,8 mln. eurų, o paramos teikimo laikotarpis apims visą 2014-2020 metų daugiametę finansinę programą.

Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programos asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas	Susidariusių skirtumų priežastys
Iš viso asignavimų programai	526.129,0	134.811,3	25,6%	

Iš jų pagal finansavimo šaltinius:				
1. 2007–2013 m. Ignalinos programos bendrojo finansavimo lėšos	26.000,0	25.464,8	97,9	1. IAE 2013 m. sumokėjo mažiau nei planuota mokesčių, todėl mažiau reikėjo padengti šių išlaidų iš Ignalinos programos bendrojo finansavimo lėšų. 2. Ignalinos rajono savivaldybė nepilnai panaudojo Ignalinos programos bendrojo finansavimo lėšas, nes projektų rangovai delsė atlikti numatytus darbus. 3. Kai kurios IAE regiono savivaldybės per vėlai pateikė atsiskaitymo dokumentus, todėl mokėjimai nusikėlė į 2014 m.
2. 2007–2013 m. Ignalinos programa	500.129,0	109.346,5	21,9	1. Nebuvo atlikti mokėjimai pagal projektą WFA.13, nes IAE pilnai neįgyvendino Europos Komisijos 2012 m. gruodžio 7 d. rašte Nr. ENER-D2/TK-ZsH D(2012) 1685626 nustatytų sąlygų, įvykdžius sąlygas mokėjimai bus atlikti. Galutinis prašymas pervesti lėšas už projektą WFA.12 buvo pateiktas per vėlai, todėl šis apmokėjimas bus atliktas 2014 m. 2. Mažiau nei planuota išmokėta pagal projektą UTS.13, nes Ignalinos atominės elektrinės išlaidos šildymui buvo mažesnės nei planuota dėl švelnesnių oro sąlygų. Sutaupytos lėšos bus skirtos kitiems projektams finansuoti. 3. Užtrukę projektų pirkimų procedūros, todėl laiku nepanaudotos lėšos (projektai EQS.13, XWS.13). 4. Užtrukę leidimų gavimo procedūros arba dokumentų derinimas su valstybės institucijomis, dėl ko vėliau nei planuota pradėti darbai vykdant projektus. 5. Pasikeitė kai kurių projektų įgyvendinimo terminai (INF.02, B-25/2, B-19/2, B-20/1, B-20/2, TSS-01)

III. KOORDINUOJAMŲ TARPINSTITUCINIŲ VEIKLOS PLANŲ, PLĖTROS PROGRAMŲ IR STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMAS

2013 m. Energetikos ministerija nekoordinavo tarpinstitucinių veiklos planų įgyvendinimo, plėtros programų, o Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija buvo vykdoma per Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančią programą (kodas 01.01) (detalesnė informacija apie programos vykdymą pateikta II dalyje).

IV. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Regioniniai energetikos infrastruktūros projektai.

Suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo projekto įgyvendinimas šiuo metu vyksta pagal suplanuotą darbų grafiką:

- 2013 m. kovo-gegužės mėnesiais pasirašytos sutartys su infrastruktūros įrengimo rangovais, kurie turi suprojektuoti ir pastatyti krantinę (rangovas Latvijos kompanija BMGS) bei dujotiekį, sujungiantį SGD terminalą su magistraliniu dujotiekiu. 2013 m. rudenį pradėti parengiamieji krantinės ir dujotiekio statybos darbai.

- Baigtos teritorijų planavimo procedūros;
- 2013 m. birželio mėn. baigti Klaipėdos jūrų uosto akvatorijos gilinimo darbai;
- Užbaigti laivo-saugyklos statybų ir testavimo darbai. 2014 m. rudenį laivas atplauks į Klaipėdos uostą;
- Patobulinta SGD terminalo veiklą užtikrinsianti teisinė bazė: 2013 m. vasarą LR Seimas priėmė SGD terminalo įstatymo pataisas, kuriomis atsisakoma „25 % taisyklės“ ir tuo sumažinama valstybės intervencija į rinką;
- 2013 m. liepos mėn. itin palankiomis sąlygomis pasirašyta ilgalaikės paskolos sutartis tarp Klaipėdos naftos ir Europos Investicijų banko (susitarta dėl 87 mln. eurų paskolos; palūkanos sieks tik 0,13 %). Šios lėšos bus skirtos terminalo infrastruktūros statyboms;
- Be infrastruktūros įrengimo, šiuo metu vykdomas tarptautinis konkursas skirtas atrinkti SGD tiekėją. Atrinkus SGD tiekėją su juo bus pasirašyta SGD tiekimo sutartis. Paskirtuoju tiekėju patvirtinta bendrovė LITGAS sudarė trumpąjį SGD tiekėjų pagal ilgalaikes sutartis sąrašą, su kuriais pradėjo galutines derybas. Gamtinių dujų tiekimo sutartį su vienu jų planuojama pasirašyti iki 2014 m. vidurio.

LitPol Link ir NordBalt jungčių projektai vystomi taip pat pagal numatytus grafikus. Šiuo metu yra atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, patvirtinti specialieji planai, atrinkti rangovai pagrindiniams darbams, ruošiami techniniai projektai, gauti statybos leidimai, pradėti realūs statybos darbai. Jungtis numatoma pradėti eksploatuoti 2015 m. pabaigoje.

Lietuvos – Lenkijos dujų jungties projekto (GIPL) įgyvendinime 2013 m. buvo pasiekti konkretūs ir labai reikšmingi rezultatai: gegužės mėn. baigta projekto galimybių studija; liepos mėn. užsitikrintas ES finansavimas PAV ataskaitos parengimui; rudenį pradėtos teritorijų planavimo procedūros; spalio pabaigoje parengtas projekto verslo planas ir kaštų-naudos analizė. Šie dokumentai pateikti Baltijos šalių ir Lenkijos reguliatoriams kartu su siūlymu dėl kaštų pasiskirstymo tarp valstybių, kadangi projektas teiks naudą visam regionui. Toliau bus siekiama užsitikrinti 50-75% ES finansinę paramą statybos darbams, pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemonės (CEF) lėšomis (2014 m. II ketv. planuojama teikti paraišką Europos Komisijai).

Pasiekti esminiai rezultatai magistralinio dujotiekio „Klaipėda – Jurbarkas“ bei „Klaipėda – Kuršėnai“ antrosios gijos statybos projektu įgyvendinime. Baigti „Klaipėda-Jurbarkas“ dujotiekio statybos darbai – užžiedinta Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistema bei dujotiekis 2013 m. gruodžio mėn. užpildytas dujomis. Įgyvendinant „Klaipėda – Kuršėnai“ magistralinio dujotiekio 2-osios gijos statybos projektą, parengta projekto galimybių studija, kaštų – sąnaudų analizė, verslo planas. Visi šie dokumentai pateikti Baltijos šalių reguliatoriams tam, kad būtų priimtas sprendimas dėl investicijų pasidalinimo, kadangi projektas reikšmingas ne tik Lietuvai, bet ir regiono mastu (projektas sudarys galimybes išnaudoti maksimalius Klaipėdos SGD terminalo pajėgumus, priešingu atveju, SGD terminalo išnaudojimas būtų tik 50 % jo turimų pajėgumų). Pradėtos teritorijų planavimo ir poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

2013 m. buvo atlikti esminiai darbai siekiant išsiaiškinti galimybes įrengti požeminę gamtinių dujų saugyklą Lietuvoje (Syderiuose): išgręžti tiriamieji gręžiniai, atlikti visi tyrimai. Liepos mėn. pavyko užsitikrinti ES finansavimą projekto plėtros plano ir PAV ataskaitos parengimui. Remiantis tyrimų rezultatais yra ruošiamas saugyklos modelis.

Įgyvendinant sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais (KET) projektą, 2013 m. rugsėjo mėn. užbaigta Estijos, Latvijos ir Lietuvos perdavimo sistemos operatorių užsakyta studija „Baltijos valstybių integracija į Europos Sąjungos vidaus elektros rinką. Galimų jungčių įrengimo galimybių studija“, kurioje nustatyti galimi Baltijos šalių elektros energijos sistemų sinchroninio sujungimo su kontinentinės Europos tinklais (KET) variantai. Studiją rengė Švedijos kompanija „Gothia Power AB“.

Lietuvos projektai („LitPol Link“, Baltijos valstybių elektros sistemos ir rinkos integracija (sinchronizacijos projektas), Kruonio HAE 5 bloko plėtros projektas, Lietuvos-Lenkijos dujų jungtis, Latvijos–Lietuvos dujų jungties pralaidumo padidinimas, Klaipėda-Kiemėnai magistralinio dujotiekio pralaidumo padidinimas) įtraukti į ES bendro intereso projektų sąrašą, kuriuo siekiama

paspartinti Europos Sąjungos vidaus rinkai sukurti būtinos energetikos infrastruktūros įgyvendinimą. Šie projektai, išskyrus Kruonio HAE 5 bloko plėtros projektą, yra potencialūs kandidatai gauti finansavimą iš CEF, kurio apimtis 2014-2020 metams numatoma 5,85 mlrd. eurų.

Paskutinius pasiekimus dėl Visagino branduolinės elektrinės projekto galima vertinti teigiamai: galimybė užtikrinti geresnes projekto finansavimo sąlygas, kurias visoms suinteresuotoms šalims pristatė Strateginis Investuotojas – Hitachi kartu su Japonijos eksporto kreditų agentūrų atstovais, didina projekto konkurencingumą ir daro jį labiau priimtiniu. Projekto pažangą rodo ir tai, kad visi potencialūs investuotojai (Lietuvos, Latvijos, Estijos įmonės ir strateginis Investuotojas – Hitachi) išsamiai ir konstruktyviai įvertino projektą ir pateikė bendrą poziciją dėl tolimesnio projekto vystymo. Šioje pozicijoje įvardinti konkretūs klausimai leidžia aiškiai planuoti reikalingus atlikti tolesnius veiksmus tiek tarpvyriausybiniu, tiek kompanijų lygiu.

2013 m. gruodžio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1263 sudaryta komisija elektros gamybos, sinchronizacijos ir rinkos veikimo klausimams spręsti ne tik sudaro prielaidas Visagino branduolinės elektrinės projekto klausimus spręsti kompleksiskai kartu su sinchronizacijos ir rinkos veikimo klausimais, bet taip pat užtikrina galimybes suformuoti Lietuvos poziciją atsakant į regioninių partnerių iškeltus atvirus projekto klausimus.

Elektros energetikos sektorius. Perkeliant į nacionalinę teisės sistemą ES Trečiojo energetikos teisės aktų paketo elektros direktyvą, Lietuva pasirinko ir įgyvendino minėtoje direktyvoje numatytą nuosavybės atskyrimo modelį. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2013 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu konstatavo, kad LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimas atitinka Elektros energetikos įstatymo nuostatas ir bendrovė gali būti paskirta perdavimo sistemos operatoriumi. 2013 m. spalio 26 d. Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje paskelbus informaciją apie VKEKK priimtą galutinį sprendimą dėl LITGRID AB paskyrimo perdavimo sistemos operatoriumi, laikytina, kad Lietuvoje yra visiškai įgyvendintos esminės ES Trečiojo energetikos teisės aktų paketo nuostatos, susijusios su perdavimo sistemos operatoriaus veiklos atskyrimu.

Dujų sektorius. Vykdamas ES Trečiojo energetikos paketo Gamtinių dujų direktyvą, Lietuva įgyvendina minėtoje direktyvoje numatytą nuosavybės atskyrimo modelį.

Perdavimo veiklos atskyrimas vykdomas dviem etapais:

- 2013 m. rugpjūčio 1 d. baigtas pirmasis perdavimo veiklos atskyrimo etapas – gamtinių dujų perdavimo veiklą pradėjo vykdyti nuo AB „Lietuvos dujos“ teisiškai, funkciškai ir organizaciniu atskirtas perdavimo sistemos operatorius AB „Amber Grid“;
- iki 2014 m. spalio 31 d. turės pasikeisti naujai įkurtos akcinės bendrovės „Amber Grid“ akcininkų struktūra ir perdavimo veiklos atskyrimas bus pilnai įgyvendintas.

Atsinaujinantys energijos ištekliai. Atsižvelgiant į Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo netobulumo sąlygotą nedarnią, paties įstatymo tikslų neatitinkančią saulės šviesos energijos elektrinių plėtrą, buvo susidariusi kritinė situacija, kuomet per 2012 metus buvo pateikta apie 15 000 prašymų instaliuoti beveik 500 MW suminės galios saulės šviesos energijos elektrinių (iki 30 kWh galingumo). Jei būtų pastatytos visos saulės energijos jėgainės, kurioms skatinimas turėjo būti suteiktas pagal senąją tvarką, vien šiems gamintojams iš VIAP kasmet reikėtų išmokėti iki 400 mln. Lt. Per 12 metų laikotarpį kuriam buvo numatytas skatinimas susidarytų apie 4,8 mlrd. Lt. Todėl 2013 m. sausį parengtas Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo projektas, leidęs išvengti galimo elektros energijos kainos vartotojams didėjimo. Po Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo numčius ribojimus šių elektrinių plėtrai, didžioji dalis gamintojų atsisakė toliau vystyti veiklą. Kai kurie jų kreipėsi dėl patirtų išlaidų kompensavimo. Šiai dienai kompensavimo prašymai jau yra išnagrinėti ir patvirtinta kompensuotina suma siekia apie 12 mln. litų.

Lietuvos energetikos konsultantų asociacija Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos užsakyta, bendradarbiausiant su Lietuvos Respublikos energetikos ministro sudaryta darbo grupe atsinaujančių išteklių energijos konkurencingos gamybos, panaudojimo, skatinimo ir rėmimo ilgalaikės programos parengimui – parengė ataskaitą, kurioje išnagrinėta biokuro pasiūla ir paklausa

2020-2025 metais, įvertinta biokuro kaina, išaugus jo vartojimui, išnagrinėta biokuro vartojimo „išorinė nauda“ (lėšos, grįžtančios į nacionalinę ekonomiką).

Parengtas Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos projektas, kurį planuojama pateikti svarstyti Vyriausybei 2014 m. I ketv. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa užtikrins optimalią šių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti plėtrą. Programos projekte įvertinta, bene didžiausią potencialą Lietuvoje turinčių energijos išteklių – biomasės, panaudojimo galimybes. Biomase naudojant pirmiausiai šilumos ir elektros gamybai tikimasi ne tik atpiginti šios energijos kainą vartotojams, bet ir prisidėti prie naujų darbo vietų vystant su biomase susijusias pramonės šakas.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimas. 2013 metais buvo rengiami Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą įgyvendinančių teisės aktų projektai: Energetikos įstatymo pakeitimas, Energijos vartojimo efektyvumo įstatymas ir Elektros energetikos, Šilumos ūkio ir Gamtinių dujų įstatymų pakeitimai.

Priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1256 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašo sudarymo“, kurio pagrindu bus sudaromas valstybės institucijų naudojamų pastatų, kurių 3 procentai bendro ploto bus renovuojama nuo 2014 metų, sąrašas.

Šilumos ūkis. Šilumos kainos per šiuos metus sumažėjo nuo 26,34 iki 23,68 ct/kWh arba 10 procentų. Tam įtakos turėjo ne tik gamtinių dujų kainų nuosaikus mažėjimas, tačiau ir aktyvūs Vyriausybės veiksmai, skatinant šilumos ūkiuose naudoti daugiau biokuro, o taip pat kitos priežastys.

Šių metų pabaigoje jau buvo įrengta apie 830 MW šilumos gamybos iš vietinių biokuro įrenginių ir tikėtina, kad iš AEI pagamintos šilumos dalis padidės nuo 27,2 iki 30-35 procentų.

Energetikos ministerija bendradarbiaudama su kitomis institucijomis pasiekė, kad ES struktūrinė parama būtų padidinta ir panaudota maksimaliai efektyviai. Iš viso buvo paskirstyta apie 30 mln. Lt šilumos tinklų modernizavimui ir apie 70 mln. Lt investicijoms į atsinaujinančių išteklių panaudojimą šilumos gamybai.

2013 m. Energetikos ministerija parengė ir Seimas priėmė šilumos ūkį reglamentuojančių įstatymų paketą, kurio esmė buvo skatinti biokuro intensyvesnį panaudojimą, privalomos biokuro dalies pirkimo per biržą nustatymą, taip pat sudarė prielaidas dar labiau naudoti ES struktūrinę paramą, vykdant investicijas didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Viso to pasėkoje parengtas Nacionalinės šilumos ūko plėtros programos projektas, kuriame nustatomos ilgalaikės ir kompleksinės šilumos gamybos, bendros šilumos ir elektros energijos gamybos (kogeneracijos) bei šilumos perdavimo plėtros ir modernizavimo kryptys bei įgyvendinimo priemonės valstybės teritorijoje.

Nacionalinės šilumos ūko plėtros programos ir Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros programos projektuose, įvertinus biokuro plėtros šilumos ūkyje potencialą, numatyta, kad racionali biokuro plėtra šilumos sektoriuje siekia 70 proc. Įgyvendinus programą, tikėtinas apie 20 proc. šilumos kainų sumažėjimas.

2013 metais parengti su biokuro biržos veikla, biokuro pirkimais ir biokuro apskaita susiję teisės aktai. Valstybei nusprendus aktyviai išnaudoti vietinių išteklių (biokuro) teikiamą naudą ir galimą įtaką šilumos kainų sumažinimui, parengta teisinė bazė, leisianti vis didesnę biokuro prekybos dalį vykdyti skaidriais ir visiems vienodais principais veikiančioje biokuro biržoje. Taip pat siekiant objektyviai įvertinti ir palyginti šilumos tiekėjų įsigyjamo biokuro kainą, nustatyta, kad palaipsniui pereinama prie privalomo biokuro svėrimo matavimo priemonėmis ir jo apskaitos.

2013 metais prekybą biržoje galima skirti į du etapus, t. y. iki 2013 m. liepos 31 d. ir po prekybos sistemos atnaujinimo. Iki liepos mėnesio sandoriai buvo registruoti tik sausio ir vasario mėnesiais ir sudarė tik 1,6 proc. visos metinės sandorių apimtys. Kovo — liepos mėnesiais sandorių biržoje nebuvo sudaryta. Nuo rugpjūčio mėnesio prekybos apimtys biržoje ženkliai padidėjo. Ypač išsiskyrė lapkričio mėnuo, kuomet buvo sudaryta 37 proc. visų sandorių (vertinant

bendrą 2013 m. rugpjūčio — gruodžio mėnesių sandorių kiekį), t. y. nupirkta ir parduota 3240 tne biokuro. Tarp biokuro tiekejų buvo konkurencija ir biokuro pirkėjai įsigijo biokurą už rinkos situacijoje atspindėtą kainą.

V. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

Energetikos ministerija, įvertinusi 2013 metais vykdytas programas bei pasiektus rezultatus ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus 2014 metų veiklos prioritetus energetikos srityje (Patvirtinta 2013 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 931 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos prioritetų“), 2014 metais numato didžiausią dėmesį skirti šiems prioritetams:

- 1 prioritetas. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas (Energijos efektyvumo direktyvos įgyvendinimas).
- 2 prioritetas. Strateginių energetikos projektų įgyvendinimas (suskystintų gamtinių dujų terminalo projekto įgyvendinimas; tarpvalstybinių elektros jungčių su Švedija ir Lenkija statyba; integracija į Europos Sąjungos energetikos rinką ir kontinentinės Europos tinklus ir kita).
- 3 prioritetas. Šilumos ūkio pertvarka siekiant mažinti kainas (ypač platesnis biokuro naudojimas).
- 4 prioritetas. Darni atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra.
- 5 prioritetas. Ignalinos AE uždarymo darbų spartinimas ir gebėjimų vykdyti eksploatavimo nutraukimo projektus stiprinimas.

Energetikos ministras

Jaroslav Neverovič
